

Makars släktnamn och barns släktnamn

Broschyren innehåller information om hur ett släktnamn kan ändras i samband med ingåendet av ett äktenskap. Broschyren innehåller också information om barns släktnamn och om hur barns släktnamn kan ändras. Broschyren är avsedd för dem som planerar att gifta sig och ges till dem när de ber om prövning av hinder mot äktenskap. Broschyren är också avsedd för barns föräldrar.

Närmare upplysningar om de avgifter som tas ut för namnändringar lämnas av magistraterna.

Bestämmelserna om släktnamn finns i namnlagen (694/1985). Namnlagen finns i databanken Finlex som upprätthålls av justitieministeriet (www.finlex.fi).

Makars släktnamn när de gifter sig Alternativen

Makarna har två alternativ när de gifter sig:

- de kan tillsammans besluta att de tar ett gemensamt släktnamn eller
- de kan båda behålla det släktnamn som de har när de gifter sig.

Vilket gemensamt släktnamn kan makarna ta?

Makarna kan ta det släktnamn som någondera av dem senast hade som ogift till gemensamt släktnamn. Däremot kan makarna inte till gemensamt släktnamn ta det släktnamn som den ena av dem har fått genom ett tidigare äktenskap.

Släktnamn i den ena makens personliga bruk

Den make vars släktnamn kommer att ändras därför att makarna tar ett gemensamt släktnamn kan personligen använda det släktnamn som han eller hon senast hade som ogift eller det släktnamn som han eller hon har före äktenskapet. Ett sådant släktnamn som är i personligt bruk används framför det gemensamma släktnamnet.

När ska valet ske?

Vigsselföräntaren ska före vigseln fråga de blivande makarna om de har beslutat att ta ett gemensamt släktnamn. Det släktnamn som makarna tar till gemensamt släktnamn skall anmälas till vigsselföräntaren före vigseln. Likaså ska det släktnamn som den ena maken personligen vill använda framför det

gemensamma släktnamnet anmälas till vigselförrättaren före vigseln. Om makarna inte har anmält det gemensamma släktnamnet till vigselförrättaren före vigseln, behåller vardera maken det släktnamn som han eller hon har då äktenskapet ingås.

Exempel

Exempel 1. Maria Holm och Johan Salin gifter sig. De beslutar att ta ett gemensamt släktnamn. Det kan vara antingen Marias namn Holm eller Johans namn Salin. De beslutar att till gemensamt släktnamn ta namnet Holm. Johan kan personligen använda släktnamnet Salin framför det gemensamma släktnamnet. Hans namn blir då Salin-Holm.

Exempel 2. Lisa Lönnberg, f. Lindgren, som tidigare har varit gift, och Nils Nyholm gifter sig. De kan till gemensamt släktnamn ta antingen Lindgren eller Nyholm, men inte släktnamnet Lönnberg, som Lisa har fått genom sitt tidigare äktenskap. De beslutar att ta släktnamnet Nyholm till gemensamt släktnamn. Lisa kan personligen använda antingen släktnamnet Lönnberg, som är det släktnamn hon har då hon gifter sig, eller sitt flicknamn Lindgren framför det gemensamma släktnamnet. Lisas släktnamn kan således vara Nyholm, Lönnberg-Nyholm eller Lindgren-Nyholm.

Exempel 3. Lisa Lönnberg, f. Lindgren, som tidigare har varit gift, gifter sig med Nils Nyholm. De beslutar att vardera behålla det släktnamn som de har när de gifter sig. Lisa heter således Lisa Lönnberg också efter att hon har gift om sig.

Personlig användning av släktnamn eller avstående därifrån

En make kan också under äktenskapet ta det släktnamn som han eller hon senast hade som ogift eller det släktnamn som han eller hon hade då äktenskapet ingicks i personligt bruk framför det gemensamma släktnamnet. Maken kan också under äktenskapet avstå från det personliga släktnamnet framför det gemensamma släktnamnet.

Hur ändras släktnamnet?

En make kan börja använda det personliga namnet eller avstå därifrån genom att göra en skriftlig anmälan om detta till den magistrat inom vars verksamhetsområde hans eller hennes hemkommun eller folkbokföringskommun ligger. Under samma äktenskap kan en make docklikväl endast en gång antingen börja använda det personliga släktnamnet eller avstå från det, men inte använda båda alternativen. Om en make vill ändra sitt namn på detta sätt fler än en gång ska han eller hon ansöka om namnändring.

Blanketter för anmälan och ansökan fås från magistraterna (www.maistraatti.fi).

Makarnas släktnamn då äktenskapet upplöses

Släktnamnet bevaras

När äktenskapet upphör genom den ena makens död eller genom skilsmässa behåller vardera maken sitt släktnamn oförändrat.

Ändring av släktnamnet

Om makarna har tagit ett gemensamt släktnamn när de gifte sig, har den make som tog den andra makens släktnamn rätt att ta tillbaka det släktnamn som han eller hon senast hade som ogift. Om maken när äktenskapet ingicks eller under äktenskapet framför det gemensamma släktnamnet hade tagit i användning det släktnamn som han eller hon hade före äktenskapet, kan han eller hon alternativt ta tillbaka detta släktnamn. Maken kan också efter att äktenskapet upphör framför det gemensamma släktnamnet ta i bruk sitt eget släktnamn eller avstå från att använda det framför det gemensamma namnet.

När kan ett släktnamn ändras?

Ingen tid har fastställts för hur snart efter äktenskapets upplösning ett släktnamn får ändras. Släktnamnet får inte ändras efter det att maken gifter om sig.

Hur ändras släktnamnet?

En make kan ta tillbaka sitt tidigare släktnamn genom att skriftligen anmäla det till den magistrat inom vars verksamhetsområde hans eller hennes hemkommun eller folkbokföringskommun ligger. I bruktagandet eller avståendet från bruket av det personliga släktnamnet framför det gemensamma namnet efter äktenskapets upplösning förutsätter att man ansöker om detta. Magistraterna har blanketter för en sådan anmälan och ansökan bl.a. på sin webbplats (www.maistraatti.fi).

Exempel: Lisa Lönnberg-Nyholm, f. Lindgren, och Nils Nyholm skiljer sig. Om Lisa vill det, kan hon efter skilsmässan ta tillbaka antingen sitt flicknamn Lindgren eller alternativt släktnamnet Lönnberg, som hon personligen hade använt framför det gemensamma släktnamnet.

Barns släktnamn genom födsel

Barns släktnamn när föräldrarna har ett gemensamt släktnamn

Om föräldrarna har ett gemensamt släktnamn när ett barn föds, får barnet alltid föräldrarnas gemensamma släktnamn. Om den ena av föräldrarna personligen använder sitt tidigare släktnamn framför det gemensamma släktnamnet, kan barnet inte få också det tidigare släktnamnet.

Barns släktnamn när föräldrarna har olika släktnamn

Om föräldrar, som är gifta med varandra, inte har ett gemensamt släktnamn när barnet föds, har de rätt att välja vilkendera förälderns släktnamn barnet får.

Om barnet föds utanför ett äktenskap och faderskapet har fastställts får barnets föräldrar välja barnets släktnamn (se nedan: "Barnet får moderns släktnamn" och "Ändring av barns släktnamn till faderns släktnamn").

Vilket släktnamn kan föräldrarna välja till barnets släktnamn?

Till barnets släktnamn kan väljas det släktnamn som den ena av föräldrarna har när barnet anmäls till befolkningsdatasystemet.

Begränsning av rätten att välja släktnamn

Föräldrarna har likväl inte rätt att välja barnets släktnamn, om de har vårdnaden om ett gemensamt minderårigt barn, utan det yngre syskonet får samma släktnamn som det äldre syskonet redan har. Om föräldrarna har ett gemensamt släktnamn får ett barn som föds senare dock föräldrarnas släktnamn.

När och hur ska barnets namn väljas?

Barnets släktnamn ska inom två månader efter födseln anmälas till magistraten eller den församling inom den evangelisk-lutherska kyrkan eller det ortodoxa kyrkosamfundet där barnet är medlem.

Barnets släktnamn när föräldrarna inte gör en anmälan om barnets släktnamn

Om barnets föräldrar inte gör en anmälan om barnets släktnamn, får barnet det släktnamn som modern har när barnet anmäls till befolkningsdatasystemet.

Barnet får moderns släktnamn

Barnet får moderns släktnamn också om faderskapet inte har fastställts när barnet anmäls för registrering i befolkningsdatasystemet. Efter det att faderskapet har fastställts kan barnets släktnamn ändras till faderns släktnamn (se nedan: "Ändring av barns släktnamn till faderns släktnamn").

Vem beslutar om barnets släktnamn?

Barnets vårdnadshavare beslutar om barnets släktnamn. Om föräldrarna gemensamt är vårdnadshavare för barnet beslutar de tillsammans om barnets släktnamn. Om föräldrarna inte gemensamt är vårdnadshavare för barnet, har barnets vårdnadshavare rätt att besluta vilkendera förälderns släktnamn barnet ska få.

Exempel

Exempel 1. Maria Holm och Johan Salin-Holm, som är gift med varandra, får ett barn. Barnets släktnamn är Holm.

Exempel 2. Lisa Lönnberg, f. Lindgren, och Nils Nyholm, som är gifta med varandra, får sitt första gemensamma barn. Till barnets släktnamn kan de välja antingen faderns släktnamn Nyholm eller moderns släktnamn Lönnberg, dvs. det namn som modern har fått genom ett tidigare äktenskap. Föräldrarna väljer släktnamnet Nyholm till barnets släktnamn.

Exempel 3. Lisa Lönnberg och Nils Nyholm, som är gifta med varandra, får sitt andra gemensamma barn. Barnets släktnamn är Nyholm i och med att dess föräldrars första gemensamma barn har fått släktnamnet Nyholm och de gemensamt är vårdnadshavare för detta barn.

Exempel 4. Lena Dahl och Nils Byman är sambor och de får ett gemensamt barn. Nils erkänner faderskapet och magistraten fastställer faderskapet. Barnet kan få sin mors släktnamn Dahl eller sin fars släktnamn Byman. Lena och Nils, som båda är vårdnadshavare för sitt barn, väljer moderns släktnamn Dahl till barnets släktnamn.

Ändring av barns släktnamn till faderns släktnamn

Förutsättningar

Om ett barn har fått sin mors släktnamn på grund av att föräldrarna inte hade ett gemensamt släktnamn när barnet föddes och faderskapet inte hade blivit fastställt och antecknat i befolkningsdatasystemet, kan barnets släktnamn ändras till faderns släktnamn efter det att faderskapet har fastställts.

Vem beslutar om ändring av barnets släktnamn?

Om föräldrarna gemensamt är vårdnadshavare för barnet beslutar de tillsammans om en ändring av barnets släktnamn till faderns släktnamn. Om föräldrarna inte gemensamt är vårdnadshavare för barnet, har barnets vårdnadshavare rätt att besluta om en ändring av barnets släktnamn.

Barnets samtycke

Om barnet har fyllt 12 år krävs barnets samtycke till en ändring av dess släktnamn.

Hur ändras släktnamnet

Barnets släktnamn ändras genom en skriftlig anmälan till den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller sin folkbokföringskommun. Magistraterna har blanketter för en sådan anmälan bl.a. på sin webbplats (www.maistraatti.fi).

Exempel: Anna Grönlund får ett barn och Mikael Karlsson erkänner sitt faderskap till barnet. När barnet anmäls för registrering i befolkningsdatasystemet har magistraten inte ännu godkänt erkännandet. Barnet får således moderns släktnamn Grönlund. Härefter godkänner tingsrätten magistraten erkännandet och Mikael Karlssons faderskap är härigenom fastställt. Barnets släktnamn kan genom anmälan ändras till faderns släktnamn Karlsson.

Ändring av barns släktnamn till föräldrarnas gemensamma släktnamn

Förutsättningar

Om föräldrarna till ett minderårigt barn ingår äktenskap med varandra och antar ett gemensamt släktnamn kan föräldrarna, om de tillsammans är vårdnadshavare för barnet, också komma överens om att barnet får deras gemensamma släktnamn.

Barnets samtycke

Om barnet har fyllt 12 år krävs barnets samtycke till en ändring av dess släktnamn.

Hur ändras släktnamnet?

Barnets släktnamn ändras genom en skriftlig anmälan till den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller sin folkbokföringskommun. Magistraterna har blanketter för en sådan anmälan bl.a. på sin webbplats (www.maistraatti.fi).

Exempel: Lena Dahl och Nils Byman är båda vårdnadshavare för sitt gemensamma barn. De har tidigare valt moderns släktnamn Dahl till barnets släktnamn. Lena Dahl och Nils Byman gifter sig och Lena tar släktnamnet Byman. Lena och Nils kan, om de så önskar, meddela magistraten att deras femåriga barn i fortsättningen ska ha släktnamnet Byman.

Kan det gemensamma släktnamnet ges åt den ena makens barn?

Förutsättningar

Om den ena föräldern till ett omyndigt barn gifter sig med någon annan än barnets andra förälder och makarna tar ett gemensamt släktnamn, kan makarna komma överens om att barnet får makarnas gemensamma släktnamn. En förutsättning är att barnets förälder ensam eller tillsammans med sin make är vårdnadshavare för barnet. En ändring av barnets släktnamn på detta sätt förutsätter den andra förälderns samtycke, om också han eller hon är vårdnadshavare. Barnets släktnamn kan ändras till det gemensamma släktnamnet endast så länge äktenskapet varar.

Barnets samtycke

Om barnet har fyllt 12 år krävs barnets samtycke till en ändring av dess släktnamn.

Hur ändras släktnamnet?

Barnets släktnamn ändras genom en skriftlig anmälan till den magistrat inom vars verksamhetsområde barnet har sin hemkommun eller sin folkbokföringskommun. Magistraterna har blanketter för en sådan anmälan bl.a. på sin webbplats (www.maistraatti.fi).

Exempel: Lena Blomqvist, som ensam har vårdnaden om sitt treåriga barn, och Peter Forsberg gifter sig och tar Peters släktnamn Forsberg till sitt gemensamma släktnamn. Samtidigt kommer de överens om att Lenas barns släktnamn ska ändras till Forsberg.